

Capitel i den foreliggende Lov, da forekommer det mig, han selv erkjendte, at det i flere Henseender kunde have sine Misligheder. Det er for det Første vist, at det i formel Henseende vilde tage sig noget besynderligt ud i denne Lov at optage disse Bestemmelser, der gribe ind i selve Underviisningen, der forøvrigt ikke berøres ved særlige Bestemmelser i Loven. Men ogsaa i reel Henseende kan der være Tvivl, i alt Fald om ikke en ganske anden Affattelse maatte kræves, navnlig af den foreslaaede § 23, thi det gif dog ikke an saaledes uden videre at banlyse al Udenadslæsning i Skolen; der maatte en nærmere Bestemmelse til, hvis overhovedet en saadan Bestemmelse kunde optages i Loven, hvad den rigtignok efter min Mening aldeles ikke egner sig til. Hvis jeg imidlertid ikke misforstod den ærede Rigsdagsmand, saa var ogsaa det, der laa ham paa Hjertet, mindre at faae saadanne Bestemmelser optagne i Lovforslaget, end at erfare Ministeriets Tanker med Hensyn til det Hovedpunkt, som her er bragt frem, for derigjennem at faae at vide, hvad der i saa Henseende kan ventes i den nærmeste Fremtid, og det er derom, jeg da strax med Forsvøielse skal udtale mig. Jeg har selv i sin Tid lært at kjende den Lærebog, om hvilken der nu er Spørgsmaal, og jeg har ogsaa lært dens forskjellige Mangler at føle, hvilke heller ikke ere gaaede mig af Glemme. Jeg vil ingenlunde — og det vilde vist ogsaa være haardt og ubilligt at gjøre det — kaste den hele Skyld paa Valles Lærebog for, at Religionsunderviisningen i saa mange Henseender har ladet en Deel tilbage at ønske, idet den er bleven drevet paa den Maade, som den ærede Forslagsstiller og en anden Taler, saavidt mig synes, opgave Exempler paa, der vistnok kunde forøges med en stor Masse. Jeg holder mig overbevist om, at, hvorledes end en Lærebog bliver ffreyet, vil det desværre endda nok skee, at den vil blive taget paa en saa aandløs Maade, og at saadanne Lærere ville kunne opvises, som af den ærede Rigsdagsmand anført, og omvendt tvivler jeg ikke om, at det er lykkedes mange Lærere, der have vidst at benytte og bruge denne Lærebog paa den rette Maade, at faae noget ganske Andet

ud deraf, end det efter de Exempler, man nu paaberaaber sig, skulde synes at være muligt. Imidlertid maa jeg dog sige, at dette Sidste paa ingen Maade har kunnet rokke min Overbeviisning om, at denne Lærebog, som den nu er, maa anses for at være meget uskikket til at staae som en autoriseret Lærebog i Religionen, og jeg vil strax, til Beroligelse for dem, som efter de Dtringer, der ere faldne, maae antages at trænge til Beroligelse i den Henseende, tilføie, at det ingenlunde er Tilfældet, at der, selv om man ikke skulde tiltroe mig tilstrækkelig Kraft eller Udholdenhed til at kunne bryde Modstanden — kan ventes nogen meget stærk Modstand, enten fra Biskoppernes eller fra Skoledirectionernes Side, mod en Forsandring i saa Henseende; tværtimod er der ogsaa fra den Side fremkommet Udtalelser, der fuldkommen stemme overeens med, hvad jeg her har udtalt, og som navnlig anerkjende Trangen til ved Religionsunderviisningen i Skolerne at have en langt mere letfattelig, kortfattet og i en mere blot Catechismusform affattet Lærebog end Valles Lærebog, der unægtelig alt for meget har efterstræbt at være dogmatiserende, hvilket upaatvivlelig har ledet mange Lærere paa Vildspor, til Skade baade for dem selv og for Børnene. Sagen staaer nu saaledes, at der allerede er gjort saadanne Skridt til at faae det i Undringsforslaget nævnte Cancellie=Circulaire ophævet, at jeg uden at love for meget — hvilket jeg har den største Frygt for — med Sikkerhed kan sige, at der ikke vil hengaae ret mange Uger, inden denne Bestemmelse har ophørt at være gjældende, og jeg kan i alt Fald med fuldkommen Sikkerhed sige, at Rigsdagen ikke oftere vil kunne samles med mig paa den Plads, jeg nu beklæder, uden at det er skeet. Det Resultat vil altsaa ganske sikkert om meget kort Tid være naaet, at Valles Lærebog ophører at være autoriseret Lærebog i Skolen. Men hvilken der skal træde istedet, hvor stort et Valg der vil gives, og hvilke Anviisninger der i saa Henseende kan gives, ere saadanne nærmere Detailspørgsmaal, som jeg ikke nu kan gaae ind paa. Jeg troer imidlertid at kunne stole paa, at Thinget ogsaa i denne Henseende vil gaae ud fra den Overbeviisning, at jeg vil betragte det